

CESTA K POKLADU
KOPEL

PKV ORLŮ - ZVOLEJ 3x, SLAŽ 1x
A POSTUP O POLICEK
V PŘED

NEŠO - ODPOČÍV SI,
KRAJ SE O 10
POLICEK ZPĚT

NEŠO - HÁZEJ JEŠTĚ
JEDNOU

SOVĚTOVÁNÍ
KRAJ
KRAJ

NEŠO - ÚTĚK V SUBECH
O 7 POLICEK
V PŘED

SOVĚTOVÁNÍ
KRAJ
KRAJ

1x NEHÁZIS

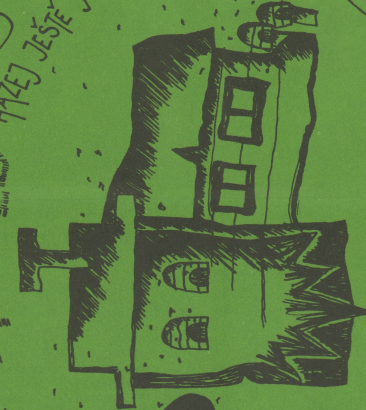
2x NEHÁZIS

KOPEL

3x, SLAŽ 1x

CIT

Pygmalion

J. R. R. Tolkien

J. R. R. Tolkien - J. Gajdoš

Hobit aneb Cesta za pokladem

Překlad : L. Dorůžka

Režie Radovan Lipus
Scéna Milan Čech j. h.
Kostýmy Tomáš Kypta j. h.
Hudba Daniel Fikejz j. h.
Dramaturgie Věra Mašková
Zvuková spolupráce Bořivoj Wojnar

Osoby a obsazení:

Bilbo	David Viktora
Gandalf	Jan Filip
Thorin	Tomáš Jirman
Bombur	Zdeněk Kašpar
Balin	Pavčina Kalková
Vlida, 1. skřet, Strážný, Roak	Stanislav Malý
Tom, Velký skřet, Galion, Drak Šmak	Zdeněk Forejt
Berta, Medděd, Pán orlů, Bard	Josef Novák
Glum, Král elfů	Anna Cónová
Vypravěč	František Šec
Skřeti, elfové, lidé z Jezerního města	konzervátor, členové šermířské skupiny Durandal

Představení řídí Marta Celárková

Nápvěda Daniela Kačorová

Premiéra 29. 1. 1994 v Divadle Antonína Dvořáka

STÁTNÍ DIVADLO OSTRAVA

Píseň trpaslíků

*Dřív nežli vzejde světlo dne,
přes horstvo, jež se v mlze pne,
jdem do hlubin, kde vládne stín,
hledat své zlato kouzelné.*

*Dalí jsme stříbru hvězdný típyt,
korunám zlatým sluncem svít -
tu krásu krás a skvělý jas
jsme předli z drátků jako nit.*

*A mnohý elf a dávný král
měl od nás meč, co zářná pláň,
když tě náš um těm vladařům
do jílčů oheň včaroval.*

*Sosny se s náikem prohnuly,
zlé vichry noci vanuly,
les rázem vzplál a plápolal
tak jako tisíc fakulí.*

*Zvon v údolí bíl na poplach
a lidem zběhl tváře strach,
když dračí spár hůň nežli žár
jim pohřbil město v sutinách.*

*Dřív nežli vzejde světlo dne,
přes horstvo, jež se v mlze pne,
jdem do hlubin, kde vládne stín,
hledat své zlato ztracené.*

Hrdinské věci ze starých příběhů a zpěvů, pane Frodo; říkával jsem jim dobrodružství. Myslíval jsem si, že to jsou věci, jaké ti báječní lidé z vypravování chodí hledat, protože chtějí, protože jsou vzrušující a život je trochu nezajímavý, takový sport, řeklo by se. Ale v příbězích, na kterých opravdu záleží, které si jeden pamatuje, v těch to tak vůbec není. Do těch jako když lidi obyčejně prostě spadnou - vede tu jejich cesta, jak jste říkal. Ale řekl bych, že měl spoustu možností, jako my, obrátit se zpátky - jenomže to neudělal. A kdyby to byli udělali, tak bychom to nevěděli, protože by se na ně zapomnělo. Slýcháme jenom o těch, kteří šli pořád dál a ne vždycky k dobrému konci...

(J. R. R. Tolkien Pán prstenů II.)

Nám nepřísluší zvládnout všechny zvraty světa, jen udělat, co můžeme, pro dobro let, do nichž jsme postaveni, vykořeňovat zlo na polích, která známe, aby ti, kdo přijdou po nás, mohli obdělávat čistou zemi. Jaké počasí budou mít, o tom my nerozhodneme... Může se totiž snadno stát, že sami nadobro zahyneme, takže se nedožijeme nového věku. Ale to pokládám za naši povinnost. A lépe tak, než zahynout stejně - jako určitě zahyneme, když zůstaneme sedět - a při umírání vědět, že žádný nový věk nebude.

(J. R. R. Tolkien Pán prstenů III.)

"Tak se proroctví starých písní přece jen nějak splnila," poznamenal Bilbo. "Ovšem!" potvrdil Gandalf. "A proč by se nemělo splnit? Snad byste se nedíval na proroctví s nedůvěrou, protože jste je sám pomáhal uskutečnit? Jistě si opravdu nemyslíte, že vás při vašich dobrodružstvích vedlo pouhé štěstí, jenom k vašemu prospěchu? Jste výborná osoba, pane Pyltiku, a mám vás moc rád, ale jste přece jen docela malý chlapeček v širším světě!"

(J. R. R. Tolkien Hobit aneb Cesta tam a zase zpátky)

Pohádkový svět pana profesora Tolkiena

Málokterá kniha v našem století se dočkala tak spontánní a široké odezvy ve veřejnosti jako dvě beletristické práce J. R. R. Tolkiena. Od prvního vydání uplynulo již čtyřicet let, ale široká vlna jeho obliby se vzedmla až po zveřejnění následující mohutné trilogie Pán prstenů. Bylo to v sedesátých letech, v období, kdy mládež v anglosaských zemích a později téměř v celém západním světě začala stále radikálněji zpochybňovat ideály hmotného úspěchu a konzumní společnosti. Ne náhodou se stal Tolkien biblí, na níž přisahali jiní proroci tohoto hnutí, beatovní hudebníci...

Jména Tolkienových postavček vešla do běžného slovníku mladé generace; jejich příběhy, osudy i charakterové rysy se staly součástí oně zásoby představ, myšlenek a příběhů, s nimiž každá generace vyrůstá. Zdá se paradoxní, že mládež se tak spontánně přihlásila k dílu autora, který v této době budil na první pohled dojem více než sedmdesátiletého pedanta, zjičho v odloučení od veřejnosti.

Tolkien se narodil 3. ledna 1892 v Bloemfonteinu v Jižní Africe. Oba jeho rodiče však pocházeli z anglického Birminghamu; otcův rodokmen sahá kamsl do Německa... Otec záhy zemřel, matka s dětmi se vrátila do Birminghamu, chlapcovy první dětské dojmy kolsaly mezi tíživou sedí průmyslového střediska a přivítanou zelení anglické krajiny s cestičkami propíletajícími se vysokými tunely živých plotů. Matka zemřela, když bylo Johnovi dvanáct let; jeho univerzitní studia v Oxfordu přerušila první světová válka, z níž tři roky strávil v uniformě lancashirských střelců. Roku 1919 získal oxfordský diplom za studia v oboru literatury a lingvistiky. Jeho specialitou byl staroanglický jazyk a literatura...

Nic nenavštěvovalo tomu, že by univerzitní profesor a literární vědec, který posléze zakotvil na téže oxfordské koleji, kde sám získal diplom, chtěl zkoušet štěstí v oblasti krásné literatury.

Tolkien žil klidným rodinným životem: stal se otcem tří synů a dcery. Ve volných chvílích jim vyprávěl pohádky a příběhy. Do dějových osnov oživených postavčkami s charakterem bytostí dvacátého století, začleňoval motivy, tradice i postoje z období, které mu bylo nejlíbejší - ze středověkých eposů a nordických sag...

Kolegové na univerzitě ho přiměli, aby svá improvizovaná vyprávění zapsal a dal jim ucelenou literární formu. Když bylo Tolkienovi pětáct let, vyšlo první vydání knížky Hobit aneb Cesta tam a zase zpátky. Měla úspěch...

Hobit je pohádka s věčným motivem zápasu dobra a zla. Ale zatímco pohádka se odehrává v abstraktně obecném bájném čase a prostoru a zla kreslí jednoznačnými černými a bílými obrysy, jsou postavičky Hobita i motivy jejich konání často nazírány pohledem poučeným o leccos, co je blízké právě dnešním mladým čtenářům...

Touha po majetku je u Tolkiena prapříčinou všeho zla a snad ještě výrazněji než v lidových pohádkách. Pohádkový drak není vlastně nic jiného než hrabivce, který nad ztrátou jediného inventárního cíla zuří, "jako zuřivají boháč... když najednou přijdou o něco, co měli dlouho v majetku, ale nikdy jim to k ničemu nebylo, ani to nepotřebovali." Prokletí mamonu může postihnout i bytosti ne z gruntu špatné, jako jsou trpasličí... Jediny, kdo zůstane imunní vůči přitažlivé síle zlata, je malíček hobit, obyčejný pokojný človíček, který na žádné dobrodružství nemá ani pomyslení, protože "dobrodružství zdřívčí jednoho od oběda." Jenže... z domácího pána, který si potpěl jen na pohodličko a papaničko, se z čista jasna vyklubal lupič k pohledání. Právě tato nečekaná proměna řadí Tolkienův příběh k dnes oblibeným, odpatičtělým vyprávěním o hrdinech nehrdinských a navýsost civilních, kteří teprve v hodině skutečné nouze objeví, že v jejich torně se ukrývá i ta proslulá maršálská hůl - ale kteří ji zase ihned odmítnou, solving noutze pomine. Ktoví, snad v každém z nás dríme špetka dědičtí po nějaké vili babičce. Ale o tom vědí zřejmě jen dobří čarodějové, kteří také nejlépe vyberou okamžik, kdy tahle špetka může být k něčemu dobrá.

(Podle doslovu Lubomíra Dorůžky ke knižnímu vydání knihy Hobit aneb Cesta tam a zase zpátky - kráecno)

Bilbová báseň

*Cesty vedou dál a dál
přes hvozdy a pohoří,
v klnu věčně stinných skal,
řek jež touží po moři,
sněhem mnoha krutých zim,
kvetoucí pak lučinou,
přes trávu i kamením,
pod horami, pod lunou.*

*Cesty vedou dál a dál
pod mraky i hvězdami,
ale ten, kdo cestoval,
teď se domů vrátit smí.
Kdo zřel meč a plameny,
kdo zná slují děs a chlad,
luh teď užij zelený,
známý vrch a známý sad.*

Vedoucí výrobce a technického provozu Stanislav Muntáň, vedoucí dekoráčních dílen Marcela Kožušnicková, vedoucí krajčevna Jiřina Richterová, Alena Kantorová, jevištní mistři Jan Benák, Antonín Krajiček, mistr osvětlení Zdeněk Osil, mistr elektroakustiky Bořivoj Wojnar, mistr výtvarnický Jindra Kučajová, mistr garderoby Růžena Mauzerová, rekvizity Zdena Vojkovská, realizace masek Josef Homolka Jh.

Sponzor činohry

KOVOŠROT Ostrava, s. p.

Program vydalo Státní divadlo v Ostravě, ředitel Ija Ráček, šéfredaktor Juraj Deák, Vojtěch Kabeláč, redakce programu Věra Mašková, výtvarník programu Radana Lipusová, výtisk PolyKart Vřetimov